

Akinafarir Pol Filipain Nguibamin itir Sios bagha Osirizim

Akar faragh zuim

Pol fomira kurimin ongarimin ghua faragha Yuropin danganimin otogha, egha a Mesedonian Provinsin aven itir nguibam Filipain ghua, akar aghuim akuri (Aposel 16:8-15). A gin ghua nguibar igharazimin itima me a kalabus gati. Ezi a kalabusin ikia orazima gumazir maba Kraisin adarazir Filipain itibar nighnizir gavgavibagh asighasighasava ami. E Pol Filipaiba bagha amadazir akinafarir kamın gara fo, bizir kaba Pol gamima an osemezir puvati. Puvati. A nighnizir gavgavim Iesusin ika, egha a bar akuegha iti.

Pol faragha bar dagiabar otefe, ezi Filipaiba an akurvaghasa dagiaba a bagha da amada. Kamaghın, Pol akinafarir kamın Filipaiba me a gamizir bizim bagha me minabi. A uaghan men nighnizir gavgaviba, gavgavim dar aningasa. Me Pol mikim suam, a kalabusin ikiama, egh me nighnizir aviribar amuva egh osimam.

Pol bizir aghuir God me ganingizimin me migei, kar ikirmirir igiar me Krai Iesus ko porogha in-izim. A ghaze, me Moses Osirizir Arazibar gin ghua bizir aghuir kam inizir puvati. Me nighnizir gavgavimra Iesusin ikia egha a ini Pol kamagh sua, Filipaiba Kraisin arazibar gin mangam. Krai kamaghın nighnizir puvati, a uabi gumazir ekiam,

egha a uabi uan ifongiamin gin zuir puvati. A uabi dikabiragha egha God a ganingizir ingangarir kam a gami. Pol kamaghin migei, gumazamizir bar Krai ko poroghav itiba, me Godin navir amirizim isi, egha me bar akueghavira iti.

E akinafarir kamın gara fo, Pol Filipain nguibamin itir siosin gumazamiziba bar me gifonge.

Filipain gumazamiziba bar deravira Pol ko ingarima a bar akonge

(Sapta 1-4)

¹ Pol ko Timoti, Krai Iesusin ingangarir gumazimning, ga, ia Godin gumazamizir Filipain nguibamin itiba bagha akinafarir kam osiri, ia Krai Iesusin poroghav itiba. Ia ko ian tongin itir gumazir dapaniba ko ian tongin itir akurvazir gumaziba, bar ia bagha osiri. ² E ghaze, God en Afeziam, ko Ekiam Krai Iesus, aning ian apangkuvighiva, egh ia damuti ia navir amirizimin iki.

Pol God ko migiava a minabi

³ Dughiabar ki ia ginighnigha, egha ia bagha uan God minabi. ⁴⁻⁵ Dughiar faragha zuimin ghua iza datirikin, ia nan akurvagha na ko akar aghuimin ingangarim gami. Kamaghin amizi, dughiar ki ia bagha God ko migeiba, ki zurara bar akonge. ⁶ Ezi ki kamaghin fo, God uabi ingangarir kam

1:1: Ap 16:12-40 **1:2:** Ro 1:7, Ga 1:3, Fm 3 **1:3:** Ro 1:8, 1 Ko 1:4, Ef 1:15-16 **1:6:** Jo 6:29, 1 Ko 1:8, Fl 1:10, 2:13, 1 Te 1:3

ia ganiga, egha ian navir averiabar aven ingar mangi, Krai Iesus Ua Izamin Dughiamin ingangarir kam a givagham.

⁷ Ki uan navir averiamin aven bar ia gifuegha ia ginighnighavira iti. Datirighin dughiar ki kalabusin itim, ko dughiar faragha ki pura itim, ki akar aghuim deragha a migia gumazamizibagh amima me fo, akar aghuim a bar guizbangira, egha nighnizir gavgavim an iti. God uan apangkuvimin ingangarir kam na ganingizima, ia bar nan akurvagha na ko ingari. Kamaghin amizi, bar deragha ki nighnizir aghuir kam ian iti. ⁸ God kamaghin fo, Krai Iesusin apangkuvim uabi nan navim gamima ki bar ian ganasa bar ifonge.

⁹ Ezi ki zurara kamaghin God ko migia ghaze, arazir igharazir darazigh ifongezim, a ian ikiva aghungiva ekeveghiva mangvira iki. Eghti ia fofozir ekiam ikiva, egh ian nighniziba bar dikirimigham. ¹⁰ Ki ghaze, ia deravira araziba bar dar gan da asavsuighiva arazir aghuibar gin mangi. Eghti Krai Ua Izamin Dughiamin, ia Godin damazimin bar zuegh ikiti arazir kuratam ian poroghan kogham. ¹¹ Eghti arazir aghuir Krai Iesus amizir otiviba, da bar ia gizivagham. Eghti gumazamiziba dar ganiva ziar ekiam God daningiva egh an ziam fam. Kamaghin, ki ia bagha God ko migei.

Pol kalabusin iti, ezi bizir kam akar aghuimin akurvasi

¹² Nan adarasi, ki ia foghasa, na batozir bizir kaba da akar aghuim in anogorozir puvati. An akar aghuim gamima a ghuavira iti. ¹³ Kamagh in midorozir gumazir Rom in atrivim in dipenim in gariba ko gumazir igharaziba sara, me bar kamagh in fogha gifa, ki Kraisin ingangarim gamizi, bizir kam bagha me na isa kalabus gati. ¹⁴ Ezi en aveghbuar aviriba oraki, ki kalabus in iti, ezi me na ginighnisi. Ezi bizir kam gavgavim men navibagh anidima me nighnizir gavgavim Ekiam in iti. Egha me atiatir arazim ataghragha egha bar gavgavigha God in akam akura ghuavira iti.

¹⁵ Guizbangira, marazi gumazibar garima, me ziar ekiam na ganidima, ezi men naviba nan ikuvigha na dikabinasa. Egha kamagh in me Kraisin akam akuri. Ezi marazi me nighnizir aghuiba ikiava akam akuri. ¹⁶ Gumazir kaba me fo, God ingangarim na ganiga na misefe, ingangarir kam an akar aghuim deragha an gun migeir ingangarim, ezi bizir kam in ki kalabus in iti. Kamagh in amizi me bar na gifonge, egha akam akuri. ¹⁷ Ezi gumazir igharaziba, ki faragha migeir gumaziba, me uari ziar ekiaba iniasa, egha Kraisin akam akuri. Me guizin nighnizir aghuiba puvatigha kamagh in ami. Me kamagh in nighnisi, ki kalabus in itir dughiam in me uam osimtizir taba na darighasa. ¹⁸ Ezi a pura bizim. Me nighnizir aghuim iti, o nighnizir kuram iti, gumazir kaba zurara Kraisin akam akuri. Ezi bizir kam bagha ki bar akonge. Egh bar akuegh mamaghira ikiam.

Pol ghaze, an angamra ikiva Filipain gumazamizibar akurvagham

¹⁹ Ki bar fo, ia zurara nan akurvaghasa God ko migei, ezi Kraiſ Ieſuſin Duam gavgavim na ganidi. Ezi tuavir kamın God nan akurvagham, eghti ki kalabus ategh azenan izam. Ki bizir kam gıfo, egh ki bar akueghıva mamaghıra ikiam. ²⁰ Egha nan niĝniſir bar ekiam kamakın, ki arazir derazir puvatiſitam damuva an aghumſizim inian kogham. Puvati. Nan niĝniſim kamakın, datirighın ko ĝin ki atiatingan koghıva tugh gavgavighıva arazir aghuibara damuam, ki zurara ami moghın. Ezi ki angamra ikiam o ki aremegham, bizir ki amiba bar, ziar ekiam Kraiſ danıngam. ²¹ Nan niĝniſim kamakın, ki nguazir kamın itir ikiriſiriſimın iki, Kraiſ baghavıra ikiam. O ki aremeghıva, nan ovevem nan ikiriſiriſir kam gafiragham. ²² Egh ki angamra nguazir kamın ikivıra ikıva, kamaghın ki gumazamizir aviribar akuragham. Egh ki tuavir manamın mangam? Ki fozir puvati. ²³ Niĝniſir pumuning na getui. Ki bar ifonge, ki aremegh Kraiſ ko ikiam. Niĝniſir kam a bar dera. ²⁴ Egh ki ia baghava niĝniĝha, ian akuraghasa, kamaghın ki angamra ikiam. ²⁵⁻²⁶ Ki kamaghın ifonge, ki ua mangı ia batoghıva ia ko ikiam, eghti ia Kraiſ Ieſuſin poroghıv ikıva egh ki ia ko ikiamin bizim bagh ia na bagh bar akuegham. Kamaghın ki bar fo, ki ian akurvaghamin ingangarim ikiavıra iti. Eghti ki ikıva ia ko ingarıva, egh ian akurvaghtima ia niĝniſir gavgavim ikıva egh bar akuegham.

1:19: 2 Ko 1:11 **1:20:** Ro 5:5, 8:19, Ef 6:19-20, 1 Pi 4:16 **1:21:**
Ga 2:20 **1:22:** Ro 1:13 **1:23:** 2 Ko 5:8, 2 Ti 4:6

Filipain gumazamiziba, God deravira me gamima ezi me uaghan mizaziba isi

²⁷ Ezi bar bizir ekiam kara, ian daroriba Kraisin akar aghuim mikemezi moghin an gin mangiva bar deragh iki. Ki kamaghin ifonge, ki izi ian ganam, o ki saghon ikiva ia baragham, egh ki fogh suam, ia tuivigha gavgavigha egha navir vamira iti. Egha ia uari inigha nighnizir vamiran ingarava, gumazamizibar nighniziba fema me nighnizir gavgavimin akar aghuimin iti. Kamagh sua, ki ghaze, ia deravira daru iki. ²⁸ Kamaghin, ian apaniba ia damuti ia atiatingan marki. Ia zurara uan nighnizir gavgavim men akakaghsi gavgafigh. Kamaghin me fogham, me ovengam, eghti Godra, a uabi ian akurvagham. ²⁹ Ia fogh, God deravira ia gamuava ingangarim ia ganingizima, ia Kraisin ingangarim gami. Ingangarir kam, a nighnizir gavgavimra Kraisin itir pu. Puvati. Ia uaghan ingangarir kam damuva Kraisin ziam bangin mizaziba iniam. ³⁰ Fomira ia nan garima ki midorozir kamın aven iti. Ezi datirighin ia nan akam barasi, ki misoghavira iti. Ezi ia na ko e midorozir kamın aven ikia, kamaghin, ia mizaziba isi.

2

E bar navir vamira ikiva egh igharaz darazi deravira me damuam

¹⁻² Krais ti ian naviba gavgavim dagh anidi? A ti bar ia gifuegha ia gamima ia navir amirizimin

1:27: 1 Ko 1:10, Ef 4:1, Fl 4:3, Kl 1:10, 1 Te 2:12 **1:29:** Ap 5:41, Ro 5:3, Ef 2:8 **1:30:** Ap 16:19-40, Fl 1:13, Kl 2:1, 1 Te 2:2

iti? Ia ti Godin Duam ko poroghav iti? Egha ia ti igharazi darazir apangkuvigha deravira me gami? Egh kamaghin, ia arazir aghuibar amu, eghti nan agorogem bar izivagham. Ia bar nighnizir vamira iki, egh igharaz darazigh ifongezir arazir vamiran gin mangi. Ia bar navir vamira ikiva bizir vamira bagh nighnigh. ³ Ia uarira uarigh nighnighan kogham, egh uaghan ziar ekiaba inisi ingaran marki. Puvati. Ia bar uari dikabiragh, egh kamagh mikim suam, igharaz darazi ian pin iti. ⁴ Ia uarira uan bizibara ganan marki. Puvati. Ia uaghan vaghvagh gumazamizir igharazibar bizibar ganiva egh men akurvagh.

Krais bar uabi dikabirazima, God a fe

⁵ Ia, nighnizir Krais Iesus suirazir kamra, ia uaghan nighnizir kamra suiraghtima a ian iki. ⁶ A guizbangira God, egha an arazir Godin min itimin suighasa nighnizir puvati. Bar puvati. ⁷ A uabi arazir kam bar anetegha, egha pura ingangarir gumazir kinimin min oto. A nguazir kam in gumazimin otozi gumazamiziba an garima, a guizin gumazimin iti. ⁸ Egha a uabi dikabiragha egha Godin akam baragha bar an gin ghua dughiar an aremezim. Guizbangira a gumazir bar kuramin mirara, a ter ighuvimin areme. ⁹ Ezi bizir kam bagha God Iesus fegha a isa bar pin aneti. Egha God ziar bar aghuir mam a ganingi, ezi ziar kam

2:3: Ro 12:10, Ga 5:26, Ef 5:21, Fl 1:15-16, Je 3:14 **2:4:** 1 Ko 10:24, 10:33, 13:5 **2:5:** Mt 11:29, Jo 13:15, 1 Pi 2:21, 1 Jo 2:6 **2:6:** Jo 1:1-2, 5:18, 10:33, 17:5, 2 Ko 4:4, Kl 1:15, Hi 1:3 **2:7:** Jo 1:14, 2 Ko 8:9, Ga 4:4, Hi 2:14, 2:17 **2:8:** Mt 26:39, 26:42, Jo 10:17-18, Ro 8:3, Hi 5:8, 12:2 **2:9:** Jo 17:1-5, Ap 2:33, Ef 1:20-21, Hi 1:3-4

a bar zia bagh afira. ¹⁰ God kamaghin ifonge, Godin nguibamin itiba ko nguazir kamin itiba ko nguazimin apengan itiba, me bar moghira Iesusin damazimin uan tevibar pirighiva egh an apengan ikiva an ziam fam. ¹¹ Egh me bar azenan an gun kamaghin mikim suam, "Krais Iesus, an Ekiam!" Eghiva tuavir kamra, me ziar ekiam God en Afeziam daningam. God kamagh sua, ziar bar aghuir kam Iesus ganingi.

E angazangarimin min gumazamizibar tongin ikiam

¹²⁻¹³ Kamaghin amizi, nan namakar aghuiba, ia zurara nan akaba barasi, ezi datirighin ia uaghan kamaghin damu. Ezi ki ia ko itir dughiamin ia orasi, dera. Ki datirighin ian saghon ti, kamaghin ia deravira nan akabar gin mangi. E fo, God ian akura, egha a ian navir averiabar ingaravira iti. Egha a uabi ian nighniziba fema ia a ifongezir arazibagh ami, ezi an arazir kabar amuasa gavgavim ia ganigavira iti. Kamaghin amizi, ia datirighin Godin atiatingiva akongiva egh puvira ingariva, egh akurvazir aghuir God ia bagha atizir kam, a iniam.

¹⁴⁻¹⁶ God kamaghin ifonge, ia an borir bar aghuibara ikiam, egh arazir kuratam ian puvatighti, ia navir averiabar aven bar zuegham. Egh ia akar angamra itimin suiraghiva, egh mati overiamin itir mikoveziba isia taghtasi moghin nguazir kamin gumazamizibar tongin ikiam. Kar gumazamizir arazir aghuiba ategha arazir

kurabagh amiba. Kamagh sua bizir ia bar amiba, ia nimirã iki dar amu. Ia akar aviribav kimiva egh akabar uariv soghan marki. Ia kamaghin damigham, Krai Ua Izamin Dughiamin, ki ian araziba bagh bar akuegham. Egh ki kamaghin fogham, ingangarir dafar ki ian tongin amizir kaba, ki pura dagh amizir puvati.

¹⁷ Ian nighnizir gavgavim, a mati ofan mam ia isa God ganidi. Ki foghan kogham, me ti na misueghti ki aremeghti me nan ghuzim ingeghiva wainin ofan min a inighiva ian ofan kam sarama a ingegham. Bizir kam otoghti, ki bar akuegham. Ki guizbangira ia ko, e bar moghira bar akuegham. ¹⁸ Ezi kamaghira ia uaghan bar akongegh. Ia guizbangira na ko, e bar akuegham.

Pol Timoti amadaghtima a Filipain mangasa migei

¹⁹ Ekiam Iesus a ifueghtima, ki zuamira Timoti amadaghti a ia bagh izam. Ki ghaze, a ua izi ian gun na mikimam, eghti nan navim bar deragham. Kamaghin, ki anemangasa. ²⁰ Gumazir igharazitam Timotin min amua na ko itir puvati. A na ko navir vamira ikia egha zurara ian akurvaghamin tuavibagh nighnisi. ²¹ Ezi gumazir maba bar uan bizibara nighnisi, me Krai Iesusin ingangarim ginighnizir puvati. ²² Ezi Timoti uan ingangarir aghuim ian akazi, ia a gifogha gifa. Ia kamaghin fo, an akar aghuimin ingangarimin nan akurvasi, mati borim uan afeziamin akurvasi. ²³ Kamaghin

2:17: Ro 15:16, 2 Ti 4:6
10:33, 13:5, 2 Ti 4:10, 4:16

2:18: Fl 3:1, 4:4

2:21: 1 Ko 10:24,

2:22: 1 Ko 4:17, 1 Ti 1:2, 2 Ti 1:2

amizi, ki tong mizuam egh ganigham, bizir tizimra na batogham. Eghti ki foghiva ki zuamira anemadaghtima a ia bagh mangigham. ²⁴ Ezi nan nighnizir gavgavim kamakin, Ekiam tuavim atigham, eghti dughiar ovezimn ki uaghan mangian ganam.

Pol Epafroditus Filipain anemangasa migei

²⁵ Ki kamaghin nighnigha ghaze, ki ti en aveghbuam Epafroditus amadaghtima a ia bagh izam. A na ko ingarava, egha uaghan nan akurvagha misosi. Ia faragha, a nan akurvaghasa, ia anemadazi a ize. ²⁶ A bar ian apangkuvigha egha ian ganasa bar ifonge. A fo, ia an arimariar akam baraki, ezi bizir kam a gamima a bar oseme. ²⁷ Guizbangira, a faragha aria, egha atam aremeghai. Ezi God an apangkufi. Ezi ki fo, God osimtizir bar ekiam na avaraghan God aghua. Kamaghin amizi, God anarira apangkuvir puvati, a uaghan nan apangkufi. Kamaghin an a gamizima a ua dera. ²⁸ Ezi bizir kam bagha ki Epafroditus amangasa bar ifonge, eghti ia an ganigh ua bar akuegham. Eghti ki uaghan osemeghan kogham. ²⁹⁻³⁰ Kamaghin, ia Ekiamin ziamin Epafroditus inisi bar akongegh. A, ingangarir ia na bagh damuan koghamim, an a gami. Kamaghin, a Kraisin ingangarim gamuava egha atam areme. A deravira ikiasa uabi ginighnizir puvati. Egha uan arimariam aduegha egha ingangarim gamuavira iti. Kamaghin amizima, ia ziar ekiam a daningiva uaghan an miraram amir gumaziba sara ziar ekiam me daning.

3

Gumazir niġhnizir gavgavim Kraisin itim, a Godin damazimin dera

¹ Nan adarasi, ki uan miġirigiam a givasa kamaghin ia migei, ia Ekiam ko poroghav ikia, egh ia bar akongegh. Ki fo, ki faragh osirizir akaba, da ian akurvasi. Kamaghin, ki ua ia bagha akar kabara osiran amirazir puvati.

² Ia arazir kurabagh amir gumaziba baghan, me afiar atiabar min arazir mizirizibagh ami. Gumazir kaba ghaze, e bar Israelin arazimin gin mangi uan mikarziba aghoriva dagh asighasigham.* ³ Erara guizbangin mikarzarbar aghorir arazimin gin zuir darasi. Me pu. Erara Godin Duamin akurvazimin uari isa God ganigha egha Krai Iesus ko poroghav ikia egha bar akonge. E fo, arazir gumaziba uan mikarzarbar amiba, da tong men akuragham kogham, egh e niġhnizir gavgavim dar itir puvati. Kamaghin amizi, e fo, erara guizbangin mikarzarbar

3:1: 2 Ko 13:11, Fl 2:18, 4:4 **3:2:** Sng 22:16, 22:20, Ro 2:28, 2 Ko 11:13, Ga 5:2, 5:15, MAA 22:15 * **3:2:** (3:2) Gumazir maba ti gumamazibav migia ghaze, dughiar me Kraisin anavin otuzim, me Israelin arazibar gin mangiva, gumaziba uan mikarzarbar mogomebar iniba aghoram. Pol bar gumazir kabar miġirigiar kamin aghua, egha kamaghin Filipaiba deravira me bagh ganasa miġirigiar gavgavim me ganingi. **3:3:** Ro 2:29

aghorir arazimîn gîn zuir darasi.† ⁴ Ia oragh. Arazir gumaziba uan mîkarzibar amiba, da en akurvaghti, eghti kamaghîn ki uabi ki deravira ikiam. Gumazitam uan mîkarzimîn otivizir biziba bagh nighnighiva nighnizir gavgavim dar ikiti, ki kamaghîn ia mikimasa, nan otivizir biziba, an otivizir biziba bar dagh afira. ⁵ Nan amebam na bate, ezi ⁷ plan dughiba givazi, me namba 8in dughiamîn nan mîkarzir mogomem atu. Nan afeziam ko amebam, aning Israelin gumazim ko amizim, ezi ki Israelin gumazir mam. Ki Bejaminin adarazir gumazir mam. Ki Hibrun akam miġei, ezi nan inazafeziaba uakan. Egha ki Farisin gumazimra, egha Moses Osirizir Arazibar bar deravira dar gîn zui. ⁶ Ki fomira bar gavgavigha Godin ingangarim damuasa bar ifonge, kamaghîn ki Kraisin adarazigh asighasigha egha mîzazim me ganidi. Ezi gumaziba Moses Osirizir Arazibagh nighnighava, egha nan arazibar tuisighava, me fo, ki osimtizitam nan itir puvati.

⁷ Ki fomira uan amir bizibagh nighnigha ghaze, ki ziar ekiam iti. Egha datirighin ki Kraisin tuavimîn gîn zui. Egha a na bagha amir biz-

† **3:3:** (3:3) Fomira Israelba mîkarzir mogomeba dar ghorî, ezi arazir kam men akagha ghaze, me Godin adarazir otifi. Datirighin e mîkarzir mogomebar ghorir puvati. Akar kam, “mîkarzibar aghorir arazimîn gîn zuir darasi,” an akar isin zuim ghaze, “me Godin adarasi.” Egha datirighin, guizbangin Godin adarasi, me Kraisin adarasi. Ezi akar kam, “guizbangin mîkarzibar aghorir arazimîn gîn zuir darasi,” kar e Kraisin adarasi. **3:4:** 2 Ko 11:18, 11:21-29 **3:5:** Lu 1:59, Ap 23:6, 26:5, Ro 11:1, 2 Ko 11:22 **3:6:** Ap 8:3, 22:4, 26:9-11 **3:7:** Mt 13:44-46

ibagh nighnigha ghaze, ki faragha amizir biziba, da bar pura biziba. ⁸ Ki Judan bizibara migeir pu. Puvati. Ki Kraiss Iesus gifo a nan Ekiam, ezi ki fofozir kam ginighnigha ghaze, a guizbangin bizim, ezi nguazir kamın biziba bar pura mineziba. Ki Kraissra gin mangasa ifonge. Egha bizir igharaziba bar da ategha, egh ki Kraissin suiraghıva, ⁹ egh a ko bar porogh ikiam. Ki Moses Osirizir Arazibar gin ghua, gumazir aghuimın otivasa nighnizir pu. Puvati. Ki tuavir igharazimın ghua Godın damazimın derazir gumazimın otogham, nighnizir gavgavim Kraissin itir tuavim. E nighnizir gavgavim Kraissin itima, God uabi ghaze, e an damazimın dera. ¹⁰ Ezi ki Kraiss bar a gifoghasa. Kraiss mozimın ua dikafi, egha a gavgavir ekiam iti, ezi ki an gavgavir kam gifoghasa. Egh ki a ko mızaziba isir arazimın aven ikiam. Egh ki, nighnizir a suiragha ikia ovengezir kamra, ki uaghan an suiraghasa. ¹¹ Egha kamaghın ki nighnisi, God uaghan na damighti ki mozimın ua dikavighıva angamra ikiam.

Pol ivezir aghuim iniasa pamten ivemari

¹² Ki kamaghın nighnizir puvasi, ki Kraiss Iesusın arazim inigha gıfa, egha ki gumazir aghuimın otogha gıfa. Puvati. Ki zurara ingangarir gavgavim gamua arazir kamın suisi, mati Kraiss nan suirazi moghın. ¹³ Nan adarasi, ki nighnisi, ki arazir kam tıghar a iniam. Ezi ki nighnizir vamıra

3:8: Jer 9:23-24, 1 Ko 2:2, Kl 2:2 **3:9:** Ro 3:21-22, 9:30, 10:3-6, Ga 2:16 **3:10:** Ro 6:3-5, 8:17, 2 Ko 4:10-11, Ga 6:17, 2 Ti 2:11-12, 1 Pi 4:13 **3:11:** Lu 14:14, Ap 4:2, 1 Te 4:16, MAA 20:5-6 **3:12:** Ap 9:5-6, 1 Ti 6:12, 6:19, Hi 12:23 **3:13:** 1 Ko 9:24-26, 2 Ko 5:16, Hi 6:1

iti, ki fomira itir biziba gin amadagh, egh gin na bativamin bizim inisi a bagh mighin ingaram.

¹⁴ Kamaghin ki ivemarim givaz naghin otoghiva egh ivezir aghuim iniasa, egha ki ivemaravira iti. Ivezir aghuir kam a kara. Krai Iesusin ingangarimin tuavimin, God nan dia. Eghti ki an Nguibamin mangiva a ko bar deravira ikiam.

¹⁵ Eghti e gumazir Kraisin arazibar gin ghua gumazir aruabar nighniziba itiba, e bar nighnizir ki gun mikemezir kamın gin mangam. Egh ia nighnizir igharazim ikiti, God ian nighnizir derazir puvatizir kam, ian akagham. ¹⁶ Ezi nighnizir aghuiba e da inigha gifa, e pamtemin dar suiragham. Bizir kam a bizir ekiam.

¹⁷ Nan adarasi, ia bar nan arazibar gin mangi. Egh ia bar deravira gumazir en arazibar gin zuibar arazibar gan, egh men arazir aghuibar gin mangi. ¹⁸ Ia fo, gumazir aviriba Kraisin ter ighuvimin apanimin iti. Ki dughiar aviriba men arazibar gun ia mikeme, egha datirighin ua ia migei, egha teriba nan damaziba azui. ¹⁹ Me uan mikarzibar ifongiabar gin mangasa bar ifonge, ezi bizir kam mati men godin min iti. Me aghumsizir arazibar amuasa bar akonge, egha zurara nguazir kamın bizibara nighnisi. Kamaghin, gumazir kaba helin mangiti God me gasigasigham. ²⁰ Ezi eia, e Godin Nguibamin gumamaziba. E, Ekiam Krai Iesus en Akurvazir Gumazim, a pin munagh

3:14: 1 Ko 9:24, 2 Ti 4:7-8, Hi 3:1, 12:1 **3:15:** 1 Ko 2:6, 14:20, Ga 5:10 **3:16:** Ro 12:16, 15:5, Ga 6:16 **3:17:** 1 Ko 4:16, 11:1, Fl 4:9, 1 Te 1:6-7, 1 Pi 5:3 **3:18:** 1 Ko 1:23, Ga 1:7, 2:21, 6:12, Fl 1:15-16
3:19: Ro 8:5-6, 16:18, 2 Ko 11:12, 11:15, 2 Pi 2:1 **3:20:** Ef 2:6, 2:19, 1 Te 1:10

ikegh izighriva uam e iniam, ezi e a baghavira mizuai. ²¹ Krais uan gavgavimın a bizibar amuti da bar an apengan ikiam. Egh gavgavir kamra an en mikarzir apengtızir oveavira itir kaba dar amighti, da mikarzir igiabagh avagham. Egh Kraisin mikarzir aghuir angazangarimın itimın miraram otogham.

4

Ebar akueghiva navir vamira ikiva egh nighnzir aghuiba iniam

¹ Kamaghın, nan adarasi, ia Ekiam ko poroghiv iki tuivigh gavgafıgh. Ki uan navim isa ia ganıngi! Ki ian saghon ikia, ia bagha puvira nighnsi! Ki ian arazir aghuibar gun igharaz darasiv gei! Egha ki ia bagha bar akonge, nan namakar aghuiba!

² Ki ghaze, Yuodia ko Sintike, gua oragh. Gua virara Ekiamın amizimning, gua navir vamira ikiasa, kamagh sua ki gua gakaghori. ³ Ezi ni bar guızın na ko ingarir gumazim, ki ni miıgei, ni amizir kamningın akuragh. Aning na ko, e akar aghuimın ingangarim ateri. Ezi Klemen ko, na ko ingarir gumazir maba, me uaghan e ko ingari. Gumazamizir kabar ziaba, akınafarir God gumazamizir ikirimirir zurara itim iniamın ziaba osirizim, da an aven iti.*

3:21: Ro 8:29, 1 Ko 15:28, 15:43-53, Ef 1:19, Kl 3:4 **4:1:** 1 Te 2:19-20 **4:3:** Sng 69:28, Lu 10:20, MAA 3:5, 20:12 * **4:3:** (4:3) Akınafarir kam, Godın Nguibamın iti. Ezi God an aven gumazamizir a ua inizibar ziaba osiri. Gumazamizir kaba, me God ko an Nguibamın zurara ikiam.

⁴ Ia Ekiam ko porogh iki egh zurara bar akongegh. Ki ua miġei, ia bar akongegh.

⁵ Ia gumazamiziba bar men asughasugh, eghti me ian arazir aghuir kamın ganigh. Ia niġniġh, Ekiam roġhira izi. ⁶ Ia bizitam bagh niġniġhiv osıman marki. Ia zurara uan osımtıziba bagh God ko mikim. Ia God ko mikim a minabıva, egh a ian akurvaghsi ia an azang. ⁷ Eghti kamaghın God ia damuti ia navir amirizimın ikiam. Egh ia Krais İesus ko poroghiv deragh ikiam, eghti tuavir kamın Godın navir amirizim deravira ian naviba ko niġniġzibagh eghuvti da bar deravira ikiam. God navir amirizir e ganıngizir kam, a bar bizir aghuim, ezi navir amirizir kam gumazibar fofozim bar a gafira.

⁸ Nan adarasi, ki miġiriġiar abuananam ia mikimasa. Ia zurara arazir kabagh niġniġh: guizın araziba, arazir aghuariba, God ko gumazibar damazimın derazir araziba, arazir zuruziba, gumaziba ifongezir bizir diriba, arazir gumaziba gara bar akongeziba. Ia fo, arazir aghuir pın itiba ko arazir me gara feba, da iti. Arazir aghuir kabara, ia dagh niġniġh. ⁹ Arazir ki ian sure gamizi ia foziba, ko nan miġiriġiar ia iniziba, ko nan akar ia oraghiziba, ko ia nan gari ki amir araziba, ia bar dar amu. Eghti Godın navir amirizim e ganıngizim, a ia ko ikiam.

Filipain gumazamiziba bizir aghuiba Pol bagha

4:4: Ro 12:12, Fl 3:1, 1 Te 5:16, 1 Pi 4:13 **4:5:** Hi 10:25, 10:37, Je 5:8-9, 1 Pi 4:7, 2 Pi 3:8 **4:6:** Snd 16:3, Mt 6:25-34, Lu 12:22-31, Kl 4:2, 1 Pi 5:7 **4:7:** Ais 26:3, Jo 14:27, Ro 5:1, Kl 3:15 **4:8:** Ro 12:17
4:9: Ro 16:20, 1 Ko 14:33, Fl 3:17, 1 Te 5:23, Hi 13:20

da amadazima a bar me minaba

¹⁰ Dughiar ruarim givazi, datirighin ia ua nan akurvaghasa nighnisi, ezi kamaghin ki Ekiam ko poroghav ikia a minabava, bar akonge. Guizbangira, ia faragha na ginighnighavira ikiava, egha ia nan akurvaghamin tuaviba puvati.

¹¹ Ki bizitamın otevezir puvatigha egha migirigiar kam gamir pu. Puvati. Bizir manatam na batoghti, ki nighnizir aviribar amuan kogham. Ki bizitam uam a iniamin nighnizim ategha, egha nimira ikia bar akongezir arazim gifos. ¹² Ki onganarazibagh ami, o ki bizir aviriba iti, ki pura nimira iti. Ki arazir pura nimira itimın fofozim a ini. Ki dagher aviriba iti, o mitiriam nan azi, ki bizir aviriba iti, o biziba puvati, bizir kaba mar na bativ, ezi ki navir amirizim sara zurara nimira iti. ¹³ Kraıs zurara gavgavim na ganıdi, ezi an akurvazimın ki biziba bar dar amuamin gavgavim iti.

¹⁴ Ezi ia na ko nan osımtızim aterasa nighnisi, egha ia arazir aghuir kam gami. Ezi kamaghin ki ia nan akurazir arazim bagha bar akonge.

¹⁵ Ezi ia Filipain gumazamiziba, ia uari kamaghin fo, dughiar ki faragha akar aghuim akuribar, ki Masedonian Provins ataki, dughiar kamın siosın igharazitam dagıaba na ganıga, nan akurazir puvati. Ia uarira arazir kam gami. ¹⁶ Dughiar ki Teselonikan itim, ki biziba puvatizi, ia dughiar mabar nan akurvasi. ¹⁷ Ia kamaghin nighnighan marki, ki bizir aghuiba ia na danıngasa ki ian azangısi. Puvati. Ki ian arazir aghuim mangvıra ikiasa, ki ifonge. Eghti God ivezir aghuim ia

daningam. ¹⁸ Ezi akınafarir kamın aven, ki ia na gamizir biziba bagha ia mınabi. Ia na bagha biziba inigha Epafroditusın dafarim gatizi a da inigha izezi ki da ini. Egha datirighın ki bizitam otevezir puvatı, ki mong bar izifa. Ia na ganıngizir biziba, da mati mughuriar aghuim zuir ofa ia God ganıdi. God ofan kamın gara a gifuegha bar akonge. ¹⁹ Nan God a bizir avırıba bar iti. Egh ia otevezir biziba, a bar dar ganıva, egh Kraıs İesusın ingangarir amizimın tuavımın, a uan bizir aghuıbar avırımın amodoghın, a biziba isi ia daningam.

²⁰ God, a God en Afeziam, ezi e an ziam zurara a fi mamaghıra ikiam. Bar guizbangıra!

Pol Filipain gumazamizıba v gıa ghaze, Afeziam ia ko iki.

²¹ Eghtı, Godın gumazamizir Kraıs İesus ko poroghav itıba, ia me vaghvagh kamaghın me mikımam, Pol ghaze, Afeziam ia ko iki. En aveghbuar na ko itıba, me ia bagha akam amaga ghaze, Afeziam ia ko iki. ²² Kagh itir Godın gumazamizıba bar, me ia mıgıa ghaze, Afeziam ia ko iki. Atırevim Sısarın dipenımın aven ingarir darazi, me akar kam ia danıngasa mıghıgha na mıgei.

²³ En Ekiam Kraıs İesusın apangkuvım vaghvagh ian duaba ko iki.

Godin Akar Aghuim; Akar Dikirizir Gavgavir Igiam

The New Testament in the Aruamu language of Madang Province, Papua New Guinea, 2004 Edition Nupela Testamen long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini long 2004

copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Godin Akar Aghuim in the Aruamu Language

This translation was produced by Pioneer Bible Translators, and was published in 2004 by the Bible Society of Papua New Guinea.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the Pioneer Bible Translators at www.pioneerbible.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea